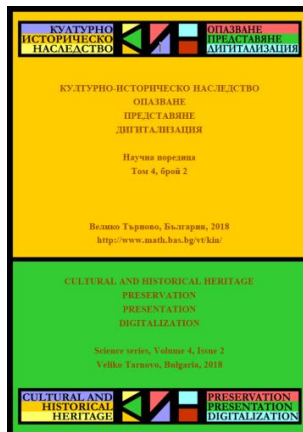

Science series
**Cultural and Historical
Heritage:
Preservation,
Presentation,
Digitalization**
Volume 4, Issue 2, 2018

Editors
Petko St. Petkov
Galina Bogdanova

**Institute of Mathematics and
Informatics, BAS**

RPL "P. R. Slaveykov"
Veliko Tarnovo, Bulgaria

ISSN: 2367-8038
Web: <http://www.math.bas.bg/vt/kin/>

Научна поредица
**Културно-историческо
наследство:
опазване,
представяне,
дигитализация**
Том 4, брой 2, 2018

Редактори
Петко Ст. Петков
Галина Богданова

**Институт по математика
и информатика, БАН**

РНБ „П. Р. Славейков“
Велико Търново, България

Stoyan Kapralov, Penka Ivanova
**Nestor Markov and his Contribution to Education in
Mathematics During the National Revival**
Pages 80-91

Стоян Капралов, Пенка Иванова
**Нестор Марков и неговият принос в обучението по матема-
тика през Възраждането**
Страници 80-91

http://www.math.bas.bg/vt/kin/files/papers/4_2/07-KIN-4-2-2018.pdf

Материалите в сборника са обект на авторско право.

Разрешение за направа на електронни или хартиени копия на част или на цяла публикация за лично или обучително ползване се предоставя без заплащане, при условие, че копията не са направени или разпространявани с цел печалба или търговска изгода и че копията са съпроводени с това съобщение и пълно цитиране на първата страница. За копиране под друга форма, за препубликуване или публикуване на сървър се изисква предварително специално разрешение и/или заплащане.

Том 4, брой 2, 2018, ISSN: 2367-8038, <http://www.math.bas.bg/vt/kin/>

Научни редактори:

проф. д-р Петко Ст. Петков, доц. д-р Галина Богданова

Технически редактори:

гл. ас. д-р Николай Ноев, гл. ас. д-р Калина Сотирова-Вълкова, гл. ас. д-р Галя Георгиева-Цанева, Паскал Пиперков

© Авторски колектив, 2018

Издание на:

Институт по математика и информатика при Българска академия на науките
Регионална народна библиотека „П. Р. Славейков”, гр. В. Търново, България
Съюз на учените в България, клон Велико Търново, България

This work is subject to copyright.

Permission to make digital or hard copies of portions of this work for personal or classroom use is granted without fee, provided that the copies are not made or distributed for profit or commercial advantage and that the copies bear this notice and the full citation on the first page. To otherwise reproduce or transmit in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by any information storage retrieval system or in any other way requires written permission from the publisher.

Volume 4, Issue 2, 2018, ISSN: 2367-8038, <http://www.math.bas.bg/vt/kin/>

Editors:

Prof. Phd. Petko St. Petkov, Assoc. prof. Phd. Galina Bogdanova

Copy editors:

Assist. prof. Phd. Nikolay Noev, Assist. prof. Phd. Kalina Sotirova-Valkova, Assist. prof. Phd. Galya Georgieva-Tsaneva, Paskal Piperkov

© Editors, authors of papers, 2018

Published by:

Institute of mathematics and informatics at Bulgarian Academy of Sciences
Regional Public Library “P. R. Slaveykov”, Veliko Tarnovo, Bulgaria
Union of scientists in Bulgaria, Veliko Tarnovo branch, Bulgaria

СЪДЪРЖАНИЕ / TABLE OF CONTENT

Предговор	5
Preface.....	7
Съдържание / Table of Content	9
<i>Мирко Робов</i> , Концепцията на проф. Атанас Божков за интериора на църквата „Св. Димитър“	11
<i>Mirko Robov</i> , The Concept of Prof. Atanas Bozhkov for the Interior of the Church “St. Dimitar”	11
<i>Дмитрий Анатольевич Рытов</i> , Образователные возможности мультимедийных продуктов учебно-методического комплекта по предмету «Музыка» (автор Д. А. Рытов), направленных на сохранение нематериального культурного наследия России	18
<i>Dmitrii Anatolyevich Rytov</i> , Educational Opportunities of Multimedia products of Educational-Methodical Complex on the Subject “Music” (Author D.A. Rytov), Aimed at Preserving the Intangible Cultural Heritage of Russia.....	18
<i>Мария Димова, Детелин Лучев, Десислава Панева-Маринова</i> , Технологии и средства за реализиране на метода „разказване на история“ за представяне на национално културно наследство	30
<i>Maria Dimova, Detelin Luchev, Desislava Paneva-Marinova</i> , Technology and Resources to Implement the Method “Story Telling” for the Presentation of National Cultural Heritage	30
<i>Негослав Събев, Галина Богданова</i> , Дигитална и физическа достъпност на туристическите обекти в България	38
<i>Negoslav Sabev, Galina Bogdanova</i> , Digital and Physical Accessibility of Tourist Places in Bulgaria	38
<i>Светослав Ангелов Косев, Атанас Димитров Марков</i> , Форум за триизмерна и компютърна графика – VISION. Пресечна точка на артистичните среди, образованието и индустрията	59
<i>Svetoslav Angelov Kossev, Atanas Dimitrov Markov</i> , Forum of Three-Dimensional and Computer Graphics – VISION. The Intersection Point of Artistic Circles, Education and Industry	59
<i>Искра Лакова, Любомир Методиев, Камен Каменов, Валери Сачански, Георги Грънчовски</i> , Научното наследство на Геологическия институт при БАН: научни списания, монографии, геоложки карти и колекции.....	67
<i>Iskra Lakova, Lubomir Metodiev, Kamen Kamenov, Valeri Sachanski, Georgi Granchovski</i> , Scientific Heritage of the Geological Institute at the BAS: Scientific Journals, Monographs, Geological Maps, and Collections.....	67
<i>Стоян Капралов, Пенка Иванова</i> , Нестор Марков и неговият принос в обучението по математика през Възраждането	80
<i>Stoyan Kapralov, Penka Ivanova</i> , Nestor Markov and his Contribution to Education in Mathematics During the National Revival	80
<i>Мирко Робов</i> , Църквата „Св. Димитър“ в градоустройствената среда на Търново /12-13 век/	92
<i>Mirko Robov</i> , The Church “St. Dimitar” in the Town-planning Environment of Tarnovo /12-13 Century/	92
<i>Лиана Гълъбова</i> , Предизвикателства на опазването, дигитализацията и представянето на българското църковно материално и нематериално наследство при взаимодействието на секуларизационните и десекуларизационни процеси на XX и XXI векове.....	110
<i>Liana Galabova</i> , Challenges of Preservation, Digitalization, and Presentation of Tangible and Intangible Bulgarian Church Heritage in the Interaction of Secularization and Desecularization Processes of 20 th and 21 st Centuries.....	110
<i>Елена Шатъко</i> , Паспортизация колоколов Гродненской области Беларуси	150
<i>Elena Shatko</i> , Pasportisation of Bells from Grodno Region Belarus.....	150
<i>Галия Тодорова</i> , Отпустителният чин според ръкописите № 48, 50 и 52 съхранявани в Научен архив БАН.....	178
<i>Galya Todorova</i> , Release Rank According to the Manuscripts № 48, 50 and 52 Stored in the Scientific Archive of BAS... 178	
<i>Виолина Атанасова</i> , Три емблематични индийски личности в българското възприемане на Индия. XX век	193
<i>Violina Atanasova</i> , Three Emblematic for the Bulgarian Perception of Indian Persons. 20 th Century	193

Габриела Ванцарова, Дарина Илиева, Историята на тракийските българи в документи. Култура на паметта	214
Gabriela Vaptzarova, Darina Ilieva, The History of the Thracian Bulgarians in Documents. Culture of Memory	214
Калоян Николов, Ролята на съвременните информационни технологии при запазването на Нематериалното културно наследство	223
Kaloyan Nikolov, The Role of Modern Information Technologies in Preservation of the Intangible Cultural Heritage	223
Марияна Шабаркова-Петрова, Лиана Гълъбова, Поклонничеството на вярващите със специални потребности в сърцето на софийската Света гора – проучване и парадокси на една почти невъзможна мисия днес	229
Mariyana Shabarkova-Petrova, Liana Galabova, Pilgrimage of Believers with Special Needs at the Heart of Holly Mountain of Sofia City – Study and Paradoxes of a Mission Almost Impossible Today	229
Галина Богданова, Николай Ноев, Детелин Лучев, Жолт Ласло Маркус, Представяне на цифрови обекти тип „камбана“ в Интернет базирани приложения: “BellKnow” и “BOOK@HAND Bells”	270
Galina Bogdanova, Nikolay Noev, Detelin Luchev, Zsolt László Márkus, Introducing Digital Bell Objects in Web Based and Mobile Applications: “BellKnow” and “BOOK@HAND Bells”	270
Евгени Коев, Съществувало ли е праисторическо скално светилище в местността „Бел мел“ на Беляковското плато, община Велико Търново?	284
Evgeni Koev, Has There Been a Prehistoric Rock Sanctuary in the “Bel Meil” Area on the Belyakovsko Plateau, Veliko Turnovo Municipality?	284
Публикации по проект „Изследване на математически технологии за анализ на физиологични данни с включване на функционалност за хора със зрителен дефицит“ с номер на договор с фонд „Научни изследвания“ (ФНИ): ДМ 12/3 от 20.12.2017 г.	303
Publications under the Project “Exploration of Mathematical Physiological Data Analysis Techniques with Functionality for People with Visual Deficiency” under the Contract Number with the Scientific Research Fund (NSF): DM 12/3 (20.12.2017)	303
Галия Георгиева-Цанева, Красимир Чешмеджиев, Николай Ноев, Бази от данни за съхранение на физиологична информация – обзор	304
Galya Georgieva-Tsaneva, Krassimir Cheshmedzhiev, Nikolay Noev, Database for Storage of Physiological Information – Overview	304
Галия Георгиева-Цанева, Красимир Чешмеджиев, Създаване на база от данни за съхранение на кардиологична информация	314
Galya Georgieva-Tsaneva, Krassimir Cheshmedzhiev, Creation of Database for Storage of Physiological Information	314

НЕСТОР МАРКОВ И НЕГОВИЯТ ПРИНОС В ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО

Стоян Капралов, Пенка Иванова

Технически университет – Габрово, България

NESTOR MARKOV AND HIS CONTRIBUTION TO EDUCATION IN MATHEMATICS DURING THE NATIONAL REVIVAL

Stoyan Kapralov, Penka Ivanova

Technical University of Gabrovo, Bulgaria

e-mail: s.kapralov@gmail.com, pepi031087@gmail.com

Нестор Марков (1836–1916)

Abstract: *Nestor Markov's work as a teacher and his very important textbooks in mathematics, which are indicative for the education in schools during the National Revival are presented in this paper.*

Keywords: *Teaching Mathematics, Textbooks in Mathematics, National Revival*

Резюме: В статията е представена работата на Нестор Марков като учител, както и неговите учебници по математика, които са имали важна роля за образованието в училищата през Възраждането.

Ключови думи: Обучение по математика, учебници по математика, Възраждане

Въведение

Епохата на Възраждането е период на национално самоосъзнаване и идентичност на българския народ, на създаване на новобългарска култура и формиране на българската нация. В тези възрожденски процеси за обновление и промяна определено място заема българската интелигенция – самоотвержени образовани личности (учители, свещеници и книжовници), които разнасят просвета и творят нова култура. Тези специално подготвени хора са способни да вземат участие в съхранението и създаването на духовни ценности вече със силата на изграждащите се местни, регионални и национални институции. Чрез училищата, читалищата, организациите и книжовната дейност, изразяваща се в създаване, издаване и разпространение на възрожденска ръкописна и печатна книжнина, българските възрожденски интелигенти участват в изграждането на духовния потенциал на нацията.

Учителите през Възраждането са не само носители на знание и култура, но и са водещи личности в борбата за културно-духовна самостоятелност и цялостна промяна на обществото.

Една такава ярка личност на патриот и будител, който със своя живот и дело повежда българите към цялостна промяна е Нестор Марков.

Развитие на образованието по математика през Възраждането.

В България до 18 в. обучението се е провеждало в начални училища, където се е преподавало четене, писане и аритметика. В учебниците по математика са били включени задачи върху четирите основни действия: събиране, изваждане, умножение и деление. Марко

Теодоров и Петър Берон са автори на първите буквари на български език. В Рибния буквар, в раздела „Аритметика“ Петър Берон за първи път въвежда арабски цифри.

Първите прогимназиални училища са открити в Елена през 1810 г., Свищов – 1815 г. и Сливен – 1828 г. Прогимназиалните учебници по математика включват по-сложен материал: дробни и пропорции. Въведени са действията степенуване и коренуване, в учебната програма е включено обучение по геометрия. Христати Павлович (1833 г.) и Неофит Хилендарски (1835 г.) са автори на учебници по математика, които са били предвидени за първите два класа на прогимназиалното образование. В учебниците са включени следните математически операции: действия с дробни, степенуване, пропорции и Питагоровата теорема. Хрисант Сачан Николов (1845 г.) е автор на учебник по математика, който е бил предназначен за обучение в трети прогимназиален клас. В него са включени уроци върху степенуване и коренуване на втора и трета степен. Веселин Груев (1867 г.) е автор на учебник по геометрия, който е бил използван при обучението по математика в първи, втори и трети прогимназиален клас. В учебника са включени и пояснени математическите понятия линия, ъгъл, триъгълник, многоъгълник, кръг и намирането на техните периметър и лице.

Гимназиалните учебници по математика, които са били отпечатани на български език (до 1878 г.) включват алгебрични и геометрични теореми, както и техните доказателства [2]. В учебника на Сава Радулов (1843 г.) са въведени ирационални числа, параметрични уравнения от втора и трета степен, аритметична и геометрична прогресия. Христо Ваклидов е автор на учебник (1859 г.), в който са включени уроци върху алгебрични изрази и неравенства. В своя учебник Нестор Марков (1871 г.) за първи път включва нови раздели – тригонометрия и стереометрия. Учебникът на А. Давидов, който ни запознава с пространствена геометрия е преведен от Иван Гюзелев и отпечатан през 1873 г. В него са включени и описани следните геометрични понятия: линии, ъгли, многостенни фигури, равнини, конуси, цилиндри и сфери [0].

Сред българските книжовници от Възраждането, повечето от които са били с висше образование има и самообразовали се учители. Например Йоаким Груев е възрожденски учител, който се е самообразовал в областта на физиката. Друг ярък пример за самообразование в

областта на математиката е Нестор Марков, чиито учебници се отличават с особена яснота и точност.

Биография на Нестор Марков

Нестор Марков е роден през 1836 г. в с. Криво поле, където израства, учи и формира себе си в средата на малко известни дейци за просвета. През 1848 г. започва да учи в килийното училище на даскал Сево Делчев. След като завършва курса на обучение се записва в училището на даскал Станчо Кожухаров в с. Горски извор. Нестор Марков започва учителската си дейност в родното си село, където учителства за около година, след това неговото желание за наука го отвежда в Пловдив. Тук той постъпва и завършва курса в училището на Йоаким Груев, където освен задължителната програма усвоява турски и гръцки език. В следващите години от 1862 г. до 1865 г. е учител в Харманли. После през учебната 1866/1867 г. по препоръка на Йоаким Груев бива назначен за учител в Хасково, с което се слага началото на основен етап в живота на Нестор Марков – той става професионален учител. Но неговите изяви на активен борец за национално и духовно освобождение му създават много неприятели сред гъркоманите и той бива принуден да напусне работа [3]. В своята книга „Миналото“ Стоян Заимов пише: „Пробуждането на българщината в Хасково има две епохи: епохата на Нестор Марков – знамето, на която е свободна българска църква и епохата на Берковски – велика и свободна България“ [4].

През ноември 1867 г. отново с препоръката на Йоаким Груев, Нестор Марков продължава учителската си дейност в Плевен, където е назначен за главен учител в плевенското училище. Подпомогнат от училищното настоятелство, той проявява организаторския си талант: по негово настояване класното училище при черквата „Св. Николай“ бива разширено и преустроено. Направени са някои промени в програмата, а именно: въвежда се преподаването на турски и френски език, въведени са нови учебници, помагала и помощни уреди. В резултат, на което само за една година учебното дело отбелязва значителен напредък. Нараства броят на учениците, като достига до 600 деца. В своя стремеж българското образование да обхване повече слоеве,

Нестор Марков успява да открие и общинско девическо училище. През същата 1868 г. съдейства за откриване на първото неделно училище, а през следващите две години открива нови училища в шест плевенски села. Дейността на Н. Марков като главен учител издига авторитета му толкова много, че местните хора с усърдие съдействат на неговите начинания. С подкрепата на цялата плевенска общност през 1869 г. Н. Марков реализира идеята за създаване на първото читалище „Съгласие“ в града. В читалището под режисурата на Нестор Марков бива изнесено първото театрално представление в Плевен.

Въпреки, че е много ценен, уважаван и обичан от плевенската общественост, през 1870/1871 г. Нестор Марков приема поканата да учителства в Русенското народно класно училище. В Русе той среща прочутите и изявени за времето си учители Цани Гинчев и Петър Енчев. Заедно с тяхната подкрепа той работи с огромно желание в името на просветното и културно развитие на народа. Една интересна страна от взаимната им дейност е основаната от тях книжарница в Русе [5]. Нестор Марков издава 38 книги и статии.

След двегодишен престой в Русе, по молба на Плевенската община той се завръща отново в града, където през учебната 1872/1873 г. развива голяма просветна дейност. Нестор Марков съдейства за откриването на нови училища и читалища в редица плевенски села: Писарево, Ракита, Крушовица, Садовец, Горни и Долни дъбник и т.н.

През 1873 г. Нестор Марков напуска окончателно Плевен и пристига в Габрово, където става учител в прочутата Априловска гимназия – център на българското образование през Възраждането. През периода на нейния разцвет (1872 – 1876 г.), в гимназията учителстват И. Гюзелев, Р. Каролев, П. Генчев, А. Манолов, С. Зографски – всички със завършено висше образование. „Повечето от учителите – споделя техният ученик Тома Васильов – знаеха отлично предметите си и умееха да ги предават ясно, нагледно, а чрез своя авторитет и умението да се държат както подобава към ученици и общество те бяха се издигнали – нещо рядко за онова време, и оставиха неизгладими за себе си спомени между своите ученици, които високо ги ценяха“ [6].

В спомените си Нестор Марков отразява безпокойните дни по време на Априлското въстание в Габрово. Учителите, включително Нестор Марков са обвинени, „че са виновници и подбудители на

всичко“, арестувани са и отведени в Търновския затвор. Там Нестор Марков се среща и запознава с войводата Цанко Дюстабанов, а също така и с Тодор Каблешков. Чрез дадена обща амнистия те биват освободени, но тогавашната власт забранява на Н. Марков, Ив. Гюзелев и Н. Генчев да учителстват в Габрово. Тогава Нестор Марков заедно с Иван Гюзелев продължава преподавателската си работа в Богословското училище към Петропаловския манастир край Лясковец.

Във всеки град или село, където учителства, Нестор Марков е приеман с неимоверно уважение и обич за всеотдайната му работа и новаторство в процеса на обучение.

Учителската дейност на Нестор Марков обхваща почти 40 години от неговия живот – от 1867 г. до 1904 г. Той е преподавал както математика, така и физика, химия, история, френски и турски език.

Нестор Марков оставя богато културно наследство – има отпечатани 38 заглавия: 7 учебника, 2 речника и 29 статии, в които са разгледани теми от астрономията, метеорологията и геологията.

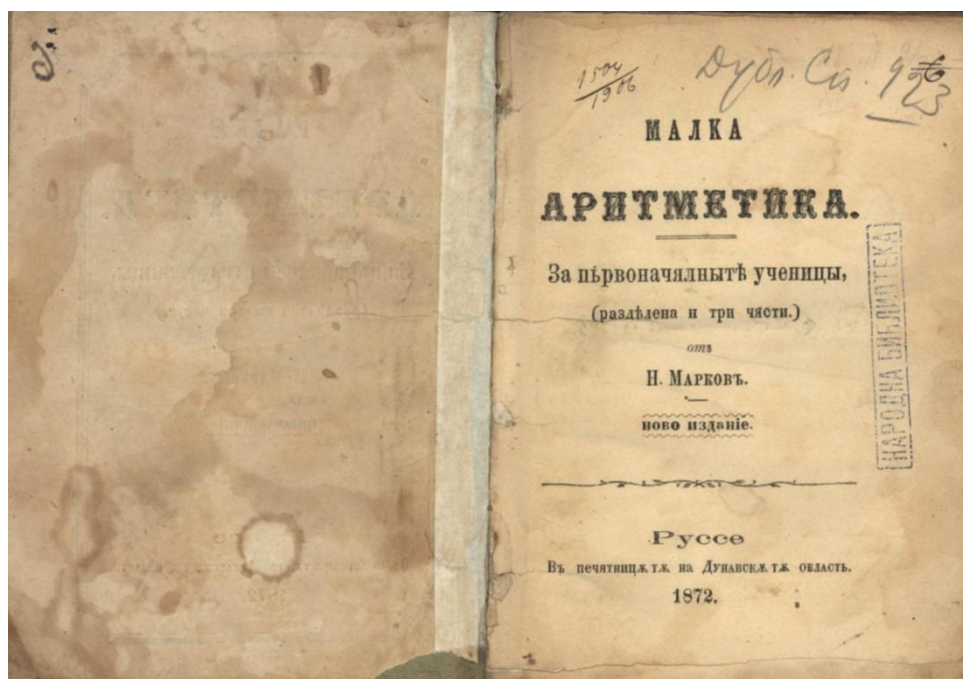
Съставените от Нестор Марков речници: българско-френски и френско-български в няколко издания са високо оценени от Френската република [7]. За първите издания от 1894 г. и от 1898 г. той е удостоен с почетен знак „Кавалер на просветата“ на френското Министерство на просветата и изкуствата.

Нестор Марков – автор на учебници по математика

Нестор Марков е автор на три учебника по математика: „*Малка аритметика*“ (Фиг. 1.), „*Събрание аритметически задатъци*“ (Фиг. 2.) и „*Геометрия, праволинейна тригонометрия и статика*“ (Фиг. 3.).

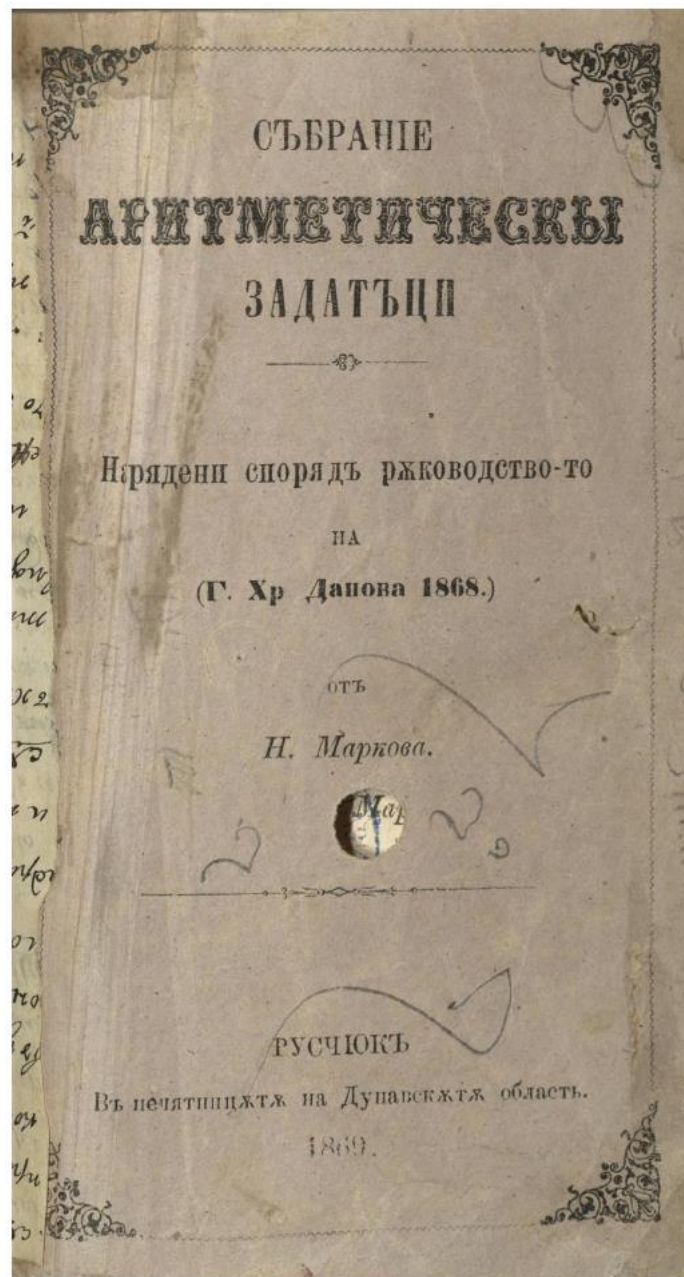
Докато е учител в Плевен Нестор Марков подготвя два от първите си учебници: „*Малка аритметика*“ и „*Събрание аритметически задатъци*“. Книгата „*Малка аритметика за първоначалните ученици (разделена на три части)*“ има две издания: първо – от 1869 и второ – от 1872 г., съдържа 11 глави, с обем 104 страници. Състои се от три основни части: броене, смятане и търговия. Първата част включва: „*броене, десетично число, отвлечено дробно число, дроб*“.

Във втората част „смятане“ са включени следните действия: „събиране и изваждане на цели и съставни числа, умножение и деление на цели и съставни числа, произведение“. Поставен е акцент върху „аритметическите знакове, които се употребяват в четирите прости действия, смесени числа, превръщане, събиране, изваждане, умножение и деление на смесени числа“. Третата част включва: „тройно правило, лихвено правило, правило за отбив, съдружествено правило“ [0].

Фигура 1. Н. Марков, Малка аритметика

Нестор Марков издава „Събрание аритметически задатъци. Нарядени споряд ръководството на Г. Хр. Данова от 1868 от Н. Маркова“ през 1869 г. В предговора авторът отбелязва, че учебникът е предназначен за упражнение на учениците, които „с теоретически правила да решават практически задатъци“ и „много аритметически задатъци има в тая книга, обаче е показано с какъв начин могат ся решава такъви задатъци с помощ само на едни аритметически правила“. Тук проличава направената разлика между „алгебра“, „аритметика“ и „числителница“, което показва начина, по който се е формирала българската математическа терминология [8].

Фигура 2. Н. Марков, Събрани аритметически задатъци

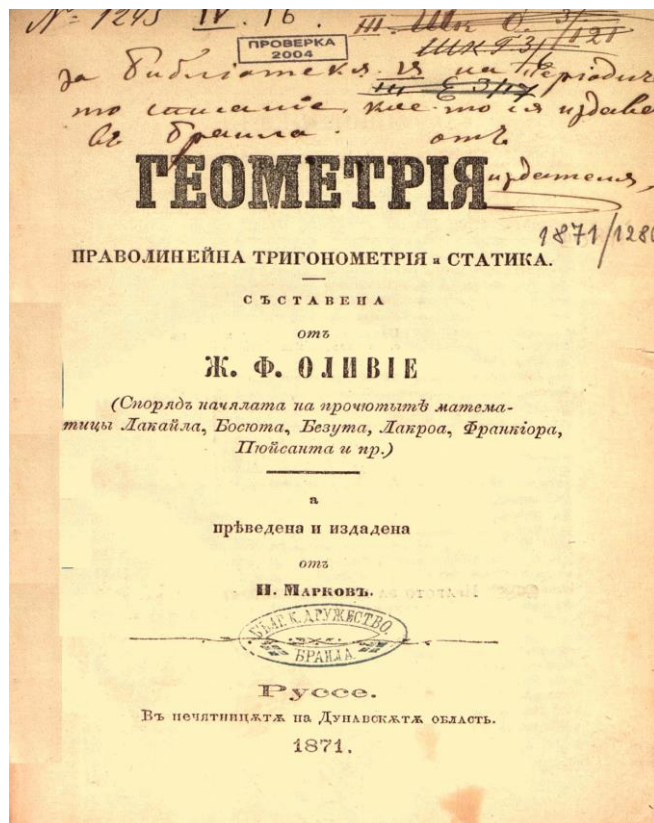
„Събрание аритметически задатъци“ е прогимназиален сборник по математика, който първоначално е използван в българските училища в Плевен, Свищов, Ловеч и Русе. В него са включени 1060 задачи с основните аритметични действия: събиране, изваждане, умножение и деление, но също и задачи с прилага не на просто тройно правило и степенуване на втора и трета степен. Общият обем на учебника е 192 страници. Учебникът се състои от пет раздела, които авторът е нарекъл „отделения“. Първият раздел е със заглавие „Задатъ-

ци, които се отнасят до целите числа“ и съдържа 240 задачи върху основните математически действия събиране, изваждане, умножение и деление на цели числа. Вторият раздел се нарича *„Именовани и съставни числа“*, включва 150 задачи за превръщане на различни мерни единици и действия с тях. Третият раздел е озаглавен *„Дробни“*, съставен е от 215 задачи, в които са разгледани действия съответно с прости, десетични и безкрайни дроби. Четвъртият раздел е под заглавие *„Отношения и свързаности“* и включва 93 задачи. Петият раздел *„Тройни правила“* съдържа 362 задачи, които са свързани с намиране на пропорции, *„сложно тройно правило“*, *„правило на смещение“* и изчисляване на квадратни и кубични корени. В края на учебника са включени отговорите на задачите, също и решенията на по-трудните от тях, което прави учебника напълно съпоставим с настоящите учебни помагала по математика.

Учебникът *„Геометрия, праволинейна тригонометрия и статика“* на Ж.Ф. Оливие [9] е преведен от Нестор Марков и е отпечатан през 1871 г. в Русе и това е първият учебник по стереометрия и тригонометрия, който е издаден на български език. Обемът на учебника е 216 страници като съотношението между математическите и физическите раздели е 1:1. Той включва учебен материал, който според предговора, трябва да даде на учениците знания, за да *„разбират теориите и проблемите на агрономията, търговията, индустрията, економията, медицината, физиката и др.“*. В предговора също така е отбелязано, че *„математиката, като водителка на всички науки,... трябва да предшества другите науки“*, *„не трябва да се учи физиката, без да знаят учениците аритметиката, алгебрата, а и нещо от механиката“*.

Така Нестор Марков задава определена методика в преподаването на математика в горния курс на българските училища. Авторът въвежда две уводни части в началото на учебника: *„Въобще за математиката“* и *„Очевидни истини (аксиоми)“*, след което има три основни раздела: *„Геометрия“*, *„За лицата“* и *„За площите“*. В раздела *„Геометрия“*, авторът включва задачи върху прави, ъгли, триъгълници, многоъгълници и кръг. В раздела *„За лицата“* са разгледани задачи за изчисляване на лице на фигура. В третия раздел *„За площите“*, Нестор Марков помества задачи за намиране на повърхнина и

обем на тяло, и това го прави автор на първият учебник по стереометрия на български език.

Фигура 3. Ж. Оливие, Геометрия, праволинейна тригонометрия и статика (преведена от Н. Марков)

Разделът „Праволинейна тригонометрия със синуси, танженти и пр.“ е първият публикуван на български език учебник по тригонометрия. Тук още от първата страница сме впечатлени от обяснението на автора на етимологията на думата „синус“. Всеки урок започва с дефиниции на понятията и правилата, след които са показани видовете задачи, които могат да се решават с тях, както и задачи за упражнение [8].

Отпечатването на този учебник е огромно доказателство, че през Възраждането математиката е била широко застъпена в българското училище.

Заклучение

Нестор Марков посвещава повече от 40 години на духовното и културно израстване на българското общество. Той се откроява със забележителни математически познания. Неговата висока научна култура допринася за богатото книжовно наследство, което ни оставя. Учебниците по математика, написани от Нестор Марков се отличават с прецизна точност на въведената математическа терминология.

Със своите иновативни идеи на неуморен народен будител, самоотвержен учител, книжовник, общественик и патриот, той заема достойно място сред най-изявените дейци на възрожденска България.

Благодарности

Изследванията в тази статия са подкрепени частично от Технически университет - Габрово по Договор 1808C/2018 (The work of the first author was supported in part by Grant 1808C/2018 of the Technical University of Gabrovo, Bulgaria).

Литература

1. Kamisheva G. Bulgarian Mathematical Culture in XIX century. – History and Pedagogy of Mathematics Newsletter (61), 2006, pp. 16-20.
2. Kamisheva G. Nestor Markoff's Contribution to Bulgarian Physics and Mathematics Education, Biomath Communications (4), 2017.
3. Mladenova, M. Nestor Markov the Teacher and His Activity in Harmanli, Haskovo and Pleven. In: Nestor Markov and His Contribution in Lexicography and Education, Sofia, 2017, pp. 25-30.
4. Zaimov St. The Past, Book 5. In Iskra, Shumen, IV, 1892, 6-8.
5. Dimov N., T. Valchinov. Nestor Markov from Krivo Pole to Paris, Graphoprint, 1 ed., 2006, p. 271, 2 ed., 2013, Haskovo.
6. Vasiljov, T. Aprilov High School 50 Years Ago. In: Vasiljov, T. Life and Memories, Sofia, T. F. Chipev, 1938.

7. Kjuvlieva, V. Nestor Markov's Contribution to French Cultural Impact in Our Country. In: Nestor Markov and His Contribution in Lexicography and Education, Sofia, 2017, pp. 11-13.
8. Stojkova, V. Nestor Markov and His Versatile Aspects of His Bookish Activity in the Context of Bulgarian Education During the Revival. In: Nestor Markov and His Contribution in Lexicography and Education, Sofia, 2017, pp. 45-49
9. Olivier, G. F. Geometrie Usuelle et Trigonometrie Rectiligne Precedees des premiers principes de l'Algebre, de la Theorie des Equations des Puissance et Racines des Proportiones et des Logarithmes et suivies d'elements de Statique, avec application usuelle nux diverses machines le tous accompagne de problemes. Cinquieme edition, Paris, 1843

Стоян Капралов, Пенка Иванова
Технически университет – Габрово, България

Stoyan Kapralov, Penka Ivanova
Technical University of Gabrovo, Bulgaria
e-mail: s.kapralov@gmail.com, pepi031087@gmail.com

<i>Научна поредица</i>	<i>Science series</i>
<i>Културно-историческо наследство:</i>	<i>Cultural and Historical Heritage:</i>
<i>опазване, представяне,</i>	<i>Preservation, Presentation,</i>
<i>дигитализация</i>	<i>Digitalization</i>
<i>Том 4, брой 2, 2018</i>	<i>Volume 4, Issue 2, 2018</i>

<i>Редактори</i>	<i>Editors</i>
<i>Петко Ст. Петков</i>	<i>Petko St. Petkov</i>
<i>Галина Богданова</i>	<i>Galina Bogdanova</i>

<i>Институт по математика и</i>	<i>Institute of Mathematics and</i>
<i>информатика, БАН</i>	<i>Informatics, BAS</i>

<i>РНБ „П. Р. Славейков”</i>	<i>RPL “P. R. Slaveykov”</i>
<i>Велико Търново, България</i>	<i>Veliko Tarnovo, Bulgaria</i>

ISSN: 2367-8038
Web: <http://www.math.bas.bg/vt/kin/>